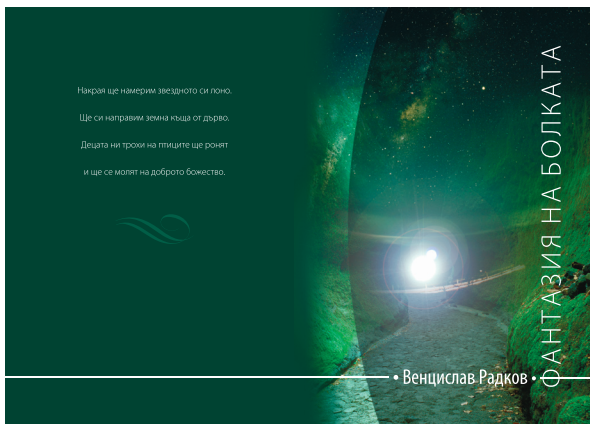

“ФАНТАЗИЯ НА БОЛКАТА”*

[Рецензия]

Величка Милчева

Излезе от печат първата стихосбирка на Венцислав Радков “Фантазия на Болката”. С трепет и силно вълнение той я очакваше, защото за него тя беше като първа рожба, като нещо, без което трудно се живее. Много вълнуващ беше начинът, по който авторът организира представянето ѝ. Под формата на авторски рецитал и под акомпанимента на пиано той прочете подбрани стихове. Вълнението на гласа му се съпреживяваше от присъстващите. Слушахме, вдишвайки появата на нещо силно и завладяващо — думи, мисли и чувства, талантливо впле-

тени в стихотворна реч, която интригува и се харесва. Пред нас стоеше поет с жива и романтична душа, който грабна сърцата ни. Поемайки дъх, той добави:

“Разголих се от писане на стихове,
Разголих се и стана ми студено” (из “Метаморфози”).

И за да ни представи своето вътрешно духовно пространство без остатък, той продължи да рецитира щастлив, изпълнен с вълнение:

“Пиян съм от любов и малко вино.
Пиян съм, че отново любовта е жива.
Издирих те след хиляди години.
И ето, че накрая те откривам” (из “Прераждане”).

На любовта като най-съзидателната сила в живота, почувствана и изживяна от автора в цялото ѝ човешко многообразие, са посветени голяма част от стиховете му. “Илюзии” е стихотворение, свързано с първите ученически трепети. То е една съкровена, неповторима изповед за безвъзвратно отминалата и до болка изстрадана първа обич:

“Да, това беше сладък сън.
Не е имало любов, нито момче и момиче.
Вятърът просто се сърди навън и дърветата голи съблича.
Не е имало - вятърът пее.
Не е имало - дървета шумят.
Не е имало никой с любов да копнее.
Не е имало никой - листата сълзят.”

Понякога обичта идва и като “пращец от пеперудени крилца” или като повик и жажда за взаимност, макар че остава често несполделена:

* Радков, Венцислав. Фантазия на Болката. [Стихотворения]. Ред. Величка Милчева. Графичен дизайнер Кристина Борисова. С [ВИКТРИКГ] 2007. 48 с.с ил.

“Не мога да повярвам, Господи!
Дойде Апокалипсиса на моите видения.
На кръстопътя чакаше ме Ти,
да ми дадеш изгубеното зрение” (из “Изповед”).

Неусетно стигаме до стихотворението “Сонет №13”, в което любовта е издигната на пиедестал: “Но тя - безсмъртната - не ще умре” е откровението на поета. В любовната лирика на Венци Радков има много истини, които като меки, топли пламъчета обгръщат душите на читателя и го карат да съпреживява написаното от автора.

В живота на всеки от нас има трудни периоди, в които се чувстваме изчерпани умствено, физически и емоционално. Тогава изпитваме нужда от повече нежност и от близка, сродна душа до себе си. Подобни чувства спохождат и автора. В такива моменти той кани Обичта на гости. Любимата съпруга и децата окрилят поета. Те са дома му, голям колкото едно човешко сърце; те са въгленчетата, които го стоплят и му дават силата да живее и да преодолява трудностите:

“Мили сине и дъще,
и ти, жено ядосана,
със любов се завръщам
сред стените “белосани”.

.....

Нека бъдем приятели,
В бедността, порочната!
Нека бъдем внимателни
И да сложим точката!” (из “Един майор на тридесет и три”).

Чрез спомените Венци Радков често се връща в детството. Той е от хората, за които родното място е съкровище безценно, което винаги ще топли душата му, ще я вая и ще я създава. Там е “Старата къща”, която го пронизва с трепет по нещо отдавна отминало, но непрестанно присъстващо и каращо го да чува шепот от “замръзналите думи на стопаните”. За него това е напевният говор на рода. Този говор той свързва с всичко българско, с корените, които дават сила и устойчивост на личността, с всичко истинско и стойностно, предавано от човек на човек, от любов на любов, от поколение на поколение. И в това свое прозрение авторът вижда Родината и бъдещето ѝ, вижда силата на тази онаследена духовна връзка и разбира, че тя ни помага и ще ни помогне, въпреки трудностите, да оцелеем. Затова нека винаги, когато ни споходи тъмнината на отчаянието, да хвърлим на пода пъстрия старинен губер, тъкан от нашите баби, и да си спомним за “Боянския майстор”, рисуващ “опиянено до забрава” любимата си Десислава. Да си спомним и за Орфей - “превъзходен корифей на музика от сладкозвучни трели”, или за “Мелник”, сгъшен в планинските пазви, прочут с “пенливото вино” в “избите хладни”. Всички тези вековни образи и символи за автора са свързани с Родината, която той олицетворява с Богородица: “Ти си Мадона, а аз съм ти бебе” - възкликва поетът в стихотворението “Мъртва зона”.

В интимната лирика на поета свободно нахлува вятър, напоен със светлина, живеят думи с плахостта на птици, струи много топлина. Сезоните безкрайно се въртят. Пролетта идва с дъха на лятото и с пъпките на дърветата, които “се прозяват”. А лятото е като пещ, със сухи камъни и съскаща вода до тях. Есента пък с дъжда “намига”, а калните коловози постепенно избледняват, за да отстъпят място на Зимата с “бялото слънце и избелелите спомени”. Кръговрат от годишни времена, от дни и нощи, природа и хора вдъхновяват поета и предават на дните му опиянението от живота:

“В дъбравата трептят светулки.
Красят косите на момиче в бяло.
Опиянен и дишайки на пресекулки,
аз чувствам, че душата ми не е умряла” (из “Фантазия”).

За “рицаря на Светлината, Свободата и Любовта” Венцислав Радков, Съдбата е отредила да работи на невидимия фронт. Воювайки с човешките пороци и слабости, той ежедневно попа-

да под “кръстосан огън” от неизказани истини, подлост, злоба, спотаена човешка мъка и низ от безкрайни безсънни нощи, изпълнени с напрежение. Там “тъгата е шлагер” а:

“Болката стене от болка!

Смъртта е убита от смърт.

Животът живее живота си.

Пътища борят се с път” (из “Антитези”).

Въпреки мрачната картина в задния двор на обществото, където той служи, въпреки всичко, което го заобикаля, искрено заявява: “Лъчите на доброто гоня!” (из “Мярка за неотклонение”).

“Размисли” е последното стихотворение от книгата. В него лирическият герой буди заспалата съвест на всеки от нас, подсещайки ни да мислим и правим добро, да обичаме просто и искрено, да изричаме нежни и добри думи, преди да са изречени от друг. Да бъдем себе си, а не “статуетки”. Необходим е баланс между красивото и грозното в живота, припомня поетът. Като светоусещане стихотворението “Размисли” изразява високата нравственост на автора. В него е мотивирана необходимостта от хуманност в живота:

“Душа не се печели с ръкостискане. Нервите не са вагони дерайлирали. Кажете ми защо сме всички статуетки?”

Да бъдем духовни и да се обичаме, призовава Венци Радков в стихосбирката си “Фантазия на Болката”. Често страданието от болката е най-сигурният ключ, който отваря душите на хората. Тогава поетът се превръща в едно безкрайно същество, свързано с Вселената, където Болката става Усмивка или Фантазия - въпреки това, което чувства, като парене или изгаряне в душата си от мъка: “Накрая ще намерим звездното си лоно. Ще си направим земна къща от дърво. Децата ни трохи на птиците ще ронят. И ще се молят на Доброто Божество.” С фантазия болката по-малко боли. С фантазия нещата от живота могат да бъдат добри или лоши, красиви или грозни. Зависи всичко от нашето върховно АЗ - от Азът на сърцата ни. Стихосбирката ни представя живата душа, интелекта и големия талант на своя автор. Думите в нея са подредени и събрани с обич, сякаш за нас - читателите. Персонажите в стихосбирката са два - Аз и всички останали. Любимо изразно средство на Венци Радков са метафорите. Те са оригинални и изразителни, изпълнени с много живот и движение. Чрез тях той с лекота изразява своите мисли в свободен, римуван или Хайко-стих. Миниатюрните Хайко-стихове, които изразяват много мисъл чрез малко текст, освежават не само външния, но и вътрешния текстови облик на стихосбирката.

Дизайнерът на книгата Кристина Борисова с безпогрешен усет и висок професионален талант е доловила звученето на мелодията на текста, за да оформи естетически по един неповторим начин корицата и да илюстрира стиховете, като вълнуваща “Фантазия на Болката”.

СОНЕТ №13

От устните на любовта не ще избягаш!

Дори да е строшен лъка,

тя тетивата ще обтяга

и ще изпрати сребърна стрела.

Със домино лицето си ще скриеш,

душата в лоно да заключиш,

там, вътре в теб, звънче ще бие

и няма пак да се получи.

На помощ времето ще се притича.

В паяжини спомени ще оплете.

Ще хвърли в огъня и ласките и бича,

Но тя - безсмъртната - не ще умре.

Обичал ли си някога момиче,

Тъй, както мразиш своите врагове?!